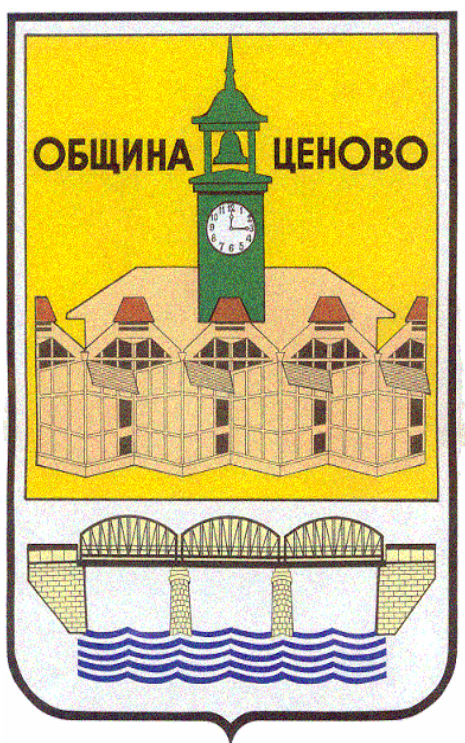

СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА В ОБЩИНА ЦЕНОВО (2014 – 2020 ГОДИНА).

Юли 2014 г.

Изготвена от „И-Финанси“ ЕООД в изпълнение на проект „Въвеждане на механизми за наблюдение и контрол при реализацията на общински политики чрез прилагане на стратегически планове и програми“ по Договор за предоставяне на БФП № 13-13-5/27.11.2013 г. между община Ценово и ОП „Административен капацитет“, съфинансирана от ЕС чрез ЕСФ

СПИСЪК С ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ОПР	Общински план за развитие
ОСР	Областна стратегия за развитие
РПР	Регионален план за развитие
НСРР	Национална стратегическа референтна рамка
ЕС	Европейски съюз
ЕК	Европейската комисия
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ППЗРР	Правилник за приложение на Закона за регионалното развитие
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
ПМС	Постановление на министерски съвет
МСП	Малки и средни предприятия
ОП	Оперативна програма
СЦР	Северен централен район
ДВ	Държавен вестник
SWOT анализ	Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите
БВП	Брутен вътрешен продукт

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък с използваните съкращения.....	2
Съдържание.....	2
Увод.....	3
1. Ситуационен Анализ.....	4
1.1. Географско положение, граници, обща площ, релеф и климат, защитени зони.....	5
1.2. Силни и слаби страни на местоположението и природните ресурси на община Ценово.....	12
1.3. Туризъм.....	13
1.4. Население и човешки ресурси	16
1.5. Финансиране на дейностите	16
1.6. Изводи и обобщения	17
2. SWOT Анализ	17
2.1. Природна среда и местоположение.....	17
2.2. Екологични условия.....	18
2.3. Култура и туризъм	18
2.4. Икономика	19

2.5. Възможности	19
2.6. Заплахи	20
3. Стратегически контекст за развитие на туризма в община Ценово.....	21
3.1. Мисия, Визия, Цели	21
3.2. Стратегическа рамка: Приоритети, Специфични цели и Мерки	23
4. Система от индикатори за наблюдение и оценка.....	25
4.1. Подход за разработването на система от индикатори	25
4.2. Източници на информация.....	26
4.3. Видове индикатори.....	27
4.4. Индикатори за въздействие.....	27
4.5. Индикатори за резултат	27
5. Система за наблюдение и оценка	30
5.1. Значение на системата за наблюдение и оценка.....	30
5.2. Участващи структури.....	30
5.3. Функции за наблюдение и оценка	31
5.4. Значимост на информацията, публичност и партньорство	32

УВОД

Настоящата „Стратегия за развитие на туризма в община Ценово“ обхваща периода 2014 – 2020 година. Тя е изготвена с цел подпомагане реализирането на общински политики в областта на туризма. В структурно отношение систематизира стратегическия контекст за развитие на туризма в община Ценово с визията, основните стратегически цели, приоритетите, специфичните цели, мерките и проектите, чиято реализация следва да доведе до утвърждаване на устойчиви процеси за развитие и управление на туристическите дейности в общината.

При разработването на Стратегията е използван подход на планиране в подкрепа на икономическия растеж, който е измерим, социално ориентиран и справедливо отразява принципите на устойчивия туризъм като индустрия.

Стратегията е съобразена с изискванията за съответствие с принципите и правилата за прилагане на структурните инструменти в областта на регионалната политика на ЕС и тези на националното законодателство. Съотнася се с Националната и Областната стратегии, както и с Общинския план за развитие на община Ценово за

периода 2014 – 2020 г. Отговаря на насоките на методологическите работни документи на ЕК за използване на индикатори и извършване на оценки.

Основните задачи, формулирани при изготвяне на Стратегията за развитие и управление на новата туристическа инфраструктура в община Ценово са:

- Да дефинира стратегическите цели за развитието на общината за периода до 2020г.;
- Чрез определяне на основните приоритетни направления, мерки и проекти да очертае изпълнима стратегия за постигане на тези цели;
- Да дефинира институционалното и финансово осигуряване на плана;
- Да послужи за мобилизиране на собствените и привличане на външни ресурси за постигането на мотивираните цели;
- Да въвлече всички заинтересовани страни към изпълнението на заложените мерки за разширяване социалната основа на стратегическото планиране и демократизацията на управлението.

1. СИТУАЦИОНЕН АНАЛИЗ

Туризмът е водещ, бързо разрастващ се икономически сектор в България по отношение на валутните приходи, дела в БВП и разкриването на нови работни места. Неговото развитие допринася за развитието и на другите отрасли на националната икономика (по-конкретно на търговията, транспорта, съобщенията, селското стопанство, производството на стоки за бита и др.), за диверсификация на икономическите дейности в слаборазвитите региони, за повишаване на социално-икономическото благосъстояние на българските граждани и качеството им на живот. Понастоящем 10.5% от БВП на България се формират от приходи от международен и вътрешен туризъм, а 15,6% от българската икономиката са резултат от мултиплицирания ефект на туризма, над 170 000 души е директната заетост в сектора, а общият брой на заетите в туризма и свързаните с туризма браншове е 474 000 души.

Въпреки реализираните инвестиции и усилията, полагани в подобряването на общата инфраструктура – пътища, пречиствателни съоръжения, зелени енергийни източници, както и в схемите за изграждане на туристически атракции на базата на културното и природно наследство, като основен проблем на туристическото развитие от страна на посетителите продължава да се отчита състоянието на общата инфраструктура. Едновременно с това много от потенциалните туристически атракции не са разработени по начин, който да оползотворява техния потенциал (да могат да привлекат достатъчно посетители за по-дълъг престой), а свързаната с тях прилежаща туристическа инфраструктура е незавършена, остаряла, износена или липсваща.

Други основни проблеми както на масовия, така и на специализирания туризъм, са липсата на добре обучен персонал и текучеството на кадри поради ниското заплащане в сектора. Това се отразява пряко на качеството на предоставения продукт.

От друга страна са налице и значителни слабости, които следва да бъдат преодоляни, за да бъде реализиран потенциала в тази област. Това са от една страна необходимостта от подобряване на нормативната уредба, която не стимулира достатъчно намирането на алтернативни начини за финансиране на културните ценности чрез мотивиращи бизнеса данъчни облекчения за спонсорство и меценатство,

хаотичност на инвестициите и липса на концентрация на финансирането в приоритетни проекти, липса на концептуална визия и планове, както за приоритетите в културния туризъм, така и за адекватна за нуждите на сектора материална инфраструктура, непълноти и неточности в наличната информация за културните обекти и действия, липса на национален културен календар в краткосрочен и средносрочен план и липса на критериална система за мониторинг и отчитане на резултатите с оглед на инвестираните в тях финансови средства и други ресурси.

1.1. Географско положение, граници, обща площ, релеф и климат, защитени зони

Географско положение.

Община Ценово е разположена в централната част на северна България – в Средна Дунавска равнина – и е част от западната граница на Русенска област. Името ѝ произлиза от името на административния център на общината – село Ценово.

Фиг.1- Разположение на община Ценово в територията на област Русе

Според разпоредбите и териториалното разделение на Закона за регионалното развитие, община Ценово е част от Северен централен район за планиране (СЦР,

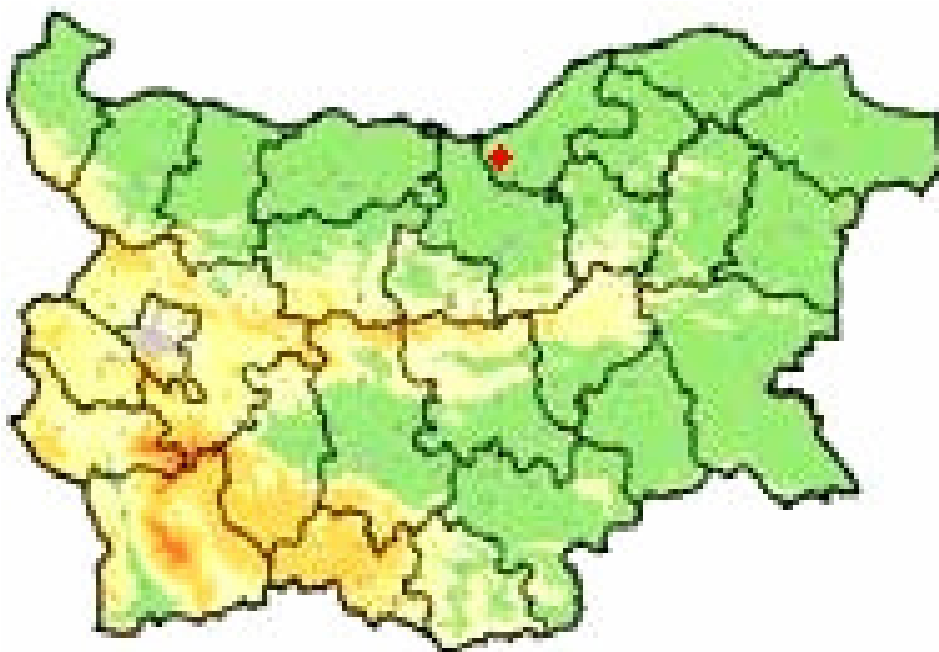
NUTS-2). Този район за планиране обхваща пет области в територията между Стара планина и река Дунав – област Велико Търново, област Габрово, област Разград, област Русе и област Силистра.

Граници. Обща площ.

СЦР граничи на изток със Североизточния, на запад със Северозападния, а на юг с Югоизточния райони. В състава на СЦР влизат 36 общини с обща площ 14974км², а населението му, според данните от преброяването през 2011г. е 861 112 жители, докато само област Русе, в състава на която влизат 8 общини, е разположена върху територия от 2 803км² и към 31.12.2011г. населението ѝ е 233 767 жители.

При административното деление от 1979г., на 25 март, Ценово става център на селищна система (сега община), в чиято територия се включват 9 (девет) населени места, разположени по долното течение от поречието на р.Янтра в Дунавската хълмиста равнина. Общинският център – с.Ценово – е на разстояние на около 45км. югозападно от гр.Русе и на 32км. от гр.Свищов.

На фиг.1 и фиг.2 са показани местоположението на община Ценово сред общините на русенска област и разположението на общината в територията на Република България.

Фиг.2- Разположение на община Ценово на територията на Република България

Община Ценово заема площ от 249.7км², което представлява 8,91% от територията на област Русе и 1,67% от територията на СЦР за планиране. Общината граничи на север с река Дунав, на запад с община Свищов, на юг с общините Полски Тръмбеш (обл.Велико Търново) и Бяла, а на изток – с община Борово.

Като транспортно-географско разположение община Ценово и нейният център са разположени недалеч от първокласния път Русе – Бяла – Велико Търново, който е част от транс-граничен транспортен коридор №9. Основните пътни артерии са с градовете Русе, Бяла и Свищов.

На фиг.3 е показан начина, по който е разположен транс-граничен транспортен коридор №9 върху картата на Европа.

Фиг.3 – Разположение на транс-граничен транспортен коридор №9 върху картата на Европа.

Недостатък на географското разположение на община Ценово е липсата на железопътна линия. Най-близката гара е Бяла и се намира на около 7км. от с.Ценово. **В този смисъл за предимства на географското разположение на общината може да се говори като продължение на предимствата на географското разположение на Бяла, който също така е център на обширна и плодородна селскостопанска област и през чиято територия преминават основните шосейни пътища, водещи не само за Русе, но и за Плевен, Свищов, Велико Търново и Попово.** За сметка на това община Ценово разполага с възможности за развитие на речен транспорт по р.Дунав с достъпа си до реката.

Общината е разположена в район за трансгранично въздействие и установени връзки с румънски общини.

На следващата Таблица-1 се дават, като пример, разстоянията в километри от с.Ценово до някои от по-големите градове в страната ни, което дава още една представа за нейното географско местоположение.

Таблица-1: Разстояния в километри от с.Ценово до някои градове в България

София	Русе	В.Търново	Габрово	Бургас	Варна
211	45	49	78	189	186

Във вътрешно общински план разстоянията между отделните населени места на общината и общинския център не са големи – най-близко до с.Ценово са селата Долна Студена и Белцов, а най-далече – селата Кривина, Беяново и Новград. Таблица-2 показва разстоянията в километри от с.Ценово до всички населени места на общината.

Таблица-2: Разстояния в километри от с.Ценово до всички населени места на общината

с. Белцов	с. Беяново	с. Джулюница	с. Долна Студена
5 км.	12.8 км.	9 км.	3.8 км.

с. Караманово	с. Кривина	с. Новград	с. Пиперково
11.5 км.	16 км.	12.7 км.	6.7 км.

Тези географски особености на местоположението на общината оформят и едно важно предимство – възможността да се съхрани чистотата на въздуха и природата, днес качества, по-ценни от силното урбанизиране на дадена територия. Потенциални замърсители на въздуха тук са единствено използването на твърди горива през зимата за отопление от населението и силните ветрове. В тази връзка важно е да се отбележи, че община Ценово е извън списъка на населените места и райони от областта с измерени максимални еднократни стойности на вредните показатели, които замърсяват атмосферния въздух съгласно българския Закон за чистотата на атмосферния въздух!

Извод: Независимо от това, че местоположението на общината е на разстояние 7-10км. от железопътна линия, в общ транспортен смисъл се оформя като предимство достъпа ѝ до железопътен (гара Бяла), до сухопътен (първокласния път Русе – Бяла – Велико Търново, който е част от транс-граничен транспортен коридор №9) както и до воден транспорт (пристанище Русе).

В географски смисъл, като добри предимства на местоположението се очертават близостта на общината до реките Дунав и Янтра, както и предимствата на тази част от Дунавската хълмиста равнина - добре залесени или терасирани територии с наличието на плодородни земи.

Релеф и поземлени ресурси.

Независимо, че във физикогеографско отношение област Русе се отличава със сравнително еднообразен, низинен и равнинно-хълмист релеф, тези характеристики в община Ценово са малко по-различни.

Територията на общината обхваща част от източната Дунавска хълмиста равнина, която тук има малко по-разнообразен релеф. Около устието на река Янтра – източната част на Вардим – Новградската низина, надморската височина е 20 метра, а в местността ”Липите” – източно от село Белцов надморската височина е 252 метра.

По-голяма част от хълмовете са заоблени – залесени или терасирани, а по-подходящите – с южно изложение, са засадени с лозя.

Следващите четири снимки показват характеристиките на релефа в община Ценово:

Снимка – 1

Снимка – 2

Снимка – 3

Снимка – 4

Дунавският бряг на Община Ценово е нисък. На по - голяма част от дължината му има изградена дига и отводнителни системи: Вардим - Новград и Батин - Кривина.

Съществуват релефни образувания като: Дядо Старчовата пещера край с.Белцов, карстовите образувания - Хайдушките дупки и Кралимарковските стъпки в местността

„Чуката”, както и живописните меандри и старици (крайречни езера) по поречието на р.Янтра.

По отношение на баланса на територията като поземлен ресурс, цялата област Русе се отличава със значително по-висок от средния за страната дял на земеделските земи (76% спрямо 58.7%). Община Ценово не само, че не прави изключение от този показател, но има и най-висок процент на този дял в областта – 85.1% земеделски територии. Общата земеделска площ на общината е 159,68 хил.дка, от които за производство на земеделски култури се използва 143,81 хил.дка.

Като цяло делът на горските територии е значително по-малък от средния за страната около 5%. Площите на горския фонд в общината обхващат общо около 10 хил.дка към Държавното лесничество – Бяла. Горският фонд се разпределя по следния начин: държавен горски фонд – 3745 дка; общински горски фонд – 4975 дка; частни физически лица – 1264 дка. Засегнатите от изсъхване на дървета масиви се подменят с нови насаждения от широколистни дървета, типични за региона. През последните години са засадени и около 720 дка акация върху пустеещи земи.

Степента на урбанизация тук е около 3,0% при среден за областта 6,2% и за страната 5,0%. За добив на полезни изкопаеми се използват по-малко от 1% от територията на общината.

Фигура-4, под формата на кръгова диаграма, илюстрира процентно функционалното разпределение на площите на общината по видове територии:

Фиг.4 - Разпределение на площта на община Ценово по видове територии

Климат.

Климатът в общината е умереноконтинентален. Особеностите на релефа създават благоприятни условия за безпрепятствено нахлуване на студените континентални въздушни маси. Поради тези причини, като характерност и за цялата Русенска област е, че в сравнение с другите ниски части на страната, зимата тук е сред най-студените, пролетта настъпва рано и е сравнително хладна, лятото е горещо, а есента е по-топла от пролетта.

Средната годишна температура е около $+12^{\circ}\text{C}$, средната юлска – $22^{\circ}\text{C}/24^{\circ}\text{C}$, а средната януарска - от 0°C до -3°C . Средната годишна скорост на вятъра е 2.3 м/сек.

Преобладават югозападните, западните и източните ветрове, а през летните месеци - и южните.

Средногодишното количество на валежите е 550 - 650 мм (малко над средното за страната), а в крайбрежните низини е под 500 мм. Това налага изкуственото напояване на земеделските култури. Зимните застудявания обикновено са придружени от чести ветрове, с посока главно от североизток и север. Широката отвореност на територията на север на цялата област е причина ветровете да отвяват снежната покривка и да нанасят поражения на посевите. Често снежните бури през зимата създават транспортно - комуникационни и битови проблеми. Сумата на валежите през зимния сезон е най-малка – между 85 - 120 мм.

Снежната покривка е неустойчива, образува се към 5 - 10 декември и рядко се задържа за по-дълго време. Въпреки студената зима, благодарение на малката надморска височина и бързо нарастващия ден, пролетта настъпва рано. Характерни за нея са късните пролетни мразове, които се прекратяват едва към 18-20 април.

Валежите през пролетта са малко по-големи от тези през зимата и достигат 135 - 170 мм. Валежният максимум е през летния сезон - 150 - 200 мм, но поради високите температури на въздуха, повърхностните слоеве на почвата (2 - 10см.) твърде често остават с много малко влага.

Суховете през лятото и недостатъчната влага на места причиняват ерозия. Западните ветрове през лятото причиняват и гръмотевични, и градушки.

Средно към 20 - 25 октомври температурата на въздуха спада под 10°C , а първите есенни мразове настъпват след 15 ноември. Сумата на валежите намалява и е около 115 - 145 мм.

Често явление тук са и температурните инверсии, сланите, поледиците и мъглите по поречието на реките Дунав и Янтра.

Защитени територии и зони.

На територията на община Ценово са регистрирани две защитени зони по НАТУРА 2000 за опазване на дивата флора и фауна - **BG 0000233 „Студена река”** (попада на територията на Община Ценово (Караманово и Новград) и Област Велико Търново) и **BG 0000611 „Река Янтра”** (попада на територията на общините Борово, Бяла и Ценово от Област Русе, както и през общини от областите Велико Търново и Габрово.

Общата площ на защитена територия „Студена река” е 13 900 хектара. Обект на защита е находището на *«Българска гърлица»* северно от село Караманово. Видът е критично застрашен, с голям консервационен статус, защитен за България.

Общата площ на защитената територия „Река Янтра” е 5301 хектара. Предмет на опазване са: природни местобитания; защитени бозайници; земноводни и влечуги и др. Обект на мониторинг от РИОСВ–Русе през 2010г. са *сухоземни костенурки, татарско диво зеле* в землището на с.Новград, защитената местност край с.Белцов с находище на *«Обикновен сладник» и др.*

Целите по опазване на природната среда и биоразнообразието на територията на Община Ценово се управляват на държавно равнище чрез процедури по **превенция и контрол**. След проведена процедура по Оценка на въздействие върху околната среда (ОВОС) на предложение за инвестиционен проект „Изграждане на МВЕЦ „Янтра 1” в землището на с. Белцов - Община Ценово е издадено **решение на Директора на РИОСВ - Русе за отказ на предложението**, тъй като същото противоречи на мерките, предвидени за предотвратяване и намаляване на отрицателните въздействия върху околната среда в района на р. Янтра.

Извод: Наличието на тези защитени зони на територията на общината, заедно с богатото разнообразие на флората и фауната в тях, са добра предпоставка за развитието на туризма.

1.2.Силни и слаби страни на местоположението и природните ресурси на община Ценово.

Силни страни:

- Общината има благоприятни почвено-климатични условия, релеф и климат за развитие на рентабилно селскостопанско производство, включително, за развитие на алтернативно екологично и биологично земеделие, както и за развитие на екотуризъм и изграждане на разнообразна инфраструктура с места за отдих;
- Общината е Разположена в район за трансгранично сътрудничество, въздействие и установени връзки с румънски общини;
- Много добро състояние на околната среда и липса на потенциални екологични замърсители в общината;
- Общината има добре изградена и добре експлоатирана енергийна инфраструктура, с много добър географски потенциал за силен акцент върху енергийната ефективност и използване на ВЕИ (възобновяеми енергийни източници);
- Не големи разстояния в км. между общинския център и всяко едно населено място от общината.

Слаби страни:

- Поради това, че местоположението на общината не е в пряка близост до основни пътища, състоянието на транспортната и комуникационната инфраструктура не е добро;

- Голяма амплитуда между най-ниските и най-високите годишни температури, което поставя в постоянен риск (по-голям от средния за страната) годишната реколта и продукцията;
- Поради отдалечеността на общината от главни пътища и по-големи градове (областни и др.), по-трудно участие в организацията на пазара на селскостопанската продукция на всички нива – от индивидуалния производител, през съществуването на борси, до по-големите производители като арендатори, кооперации и др.;
- Местоположението на общината я поставя в дъното по показател като гъстота на населението в областта и региона (до 30 души на км²), заедно с общините Борово и Иваново.

1.3. Туризм.

В община Ценово съществува потенциал за развитие на туризъм, но като отрасъл до момента не е развит.

Преминаването на главен път Русе-Велико Търново в непосредствена близост до общината, сравнително добре развитата инфраструктура като пътища и селищни системи, както и близостта до голямо речно пристанище и основна транспортна връзка между България и Румъния създават добри условия и предпоставки за развитие на отрасъла.

Екотуризм.

На територията на Община Ценово се намират голям брой защитени територии включително зони от мрежата Натура 2000:

1. Защитена местност „Находище на обикновен сладник. Намира се в землището на с. Белцов.
2. Защитена местност „Находище на българска гърлица – село Караманово”. Намира се в землището на с. Караманово.
3. Част от защитена зона попадаща в Натура 2000 „Студена река” Включва части от землищата на селата Караманово и Новград.
4. Част от защитена зона попадаща в Натура 2000 „Река Янтра”. Включва части от землищата на селата Ценово, Новград, Кривина, Долна Студена, Джулоница, Беляново и Белцов.

Голямо е разнообразието от защитени животински и растителни видове на територията на Община Ценово.

Съществуващата флора и фауна създават много сериозен потенциал за развитие на екотуризм.

Културен туризъм.

На територията на Община Ценово са открити 28 културно-исторически обекта включително праисторически, антични, римски и средновековни, които са разпределени в землищата на всички 9 села в рамките на общината.

Голяма част от археологическите паметници не са изследвани, не са правени разкопки и възстановителни работи и в бъдеще предстои тяхното разработване и реставрация.

В Община Ценово съществуват и редица паметници, като един от най-значимите е бюст-паметник на Димитър Апостолов Ценов, който прави дарение от 40 млн. лв. за откриване и поддържане на Висше търговско училище в Свищов. Близко четвърт век изтича от изявената воля на дарителя през 1912 г. до нейното практическо осъществяване през 1936 г. Скулптор на паметника е Ивайло Савов, живял като дете в Ценово. През 1968 г., на брега на р. Дунав в близост до устието на р. Янтра, се открива паметник обелиск на двамата воеводи Хаджи Димитър и Стефан Караджа, в чест на 100 годишнината от преминаването на четата на двамата воеводи през Дунава и стъпването им на българска земя. Подвига на знаменитите Българи се отбелязва всяка година на 18-ти юли.

С. Новград е единственото селище в България на чиито център има запазен паметник на Ленин, при това в цял ръст. През 1968 г. е построен и най-дългият въжен мост в Северна България над р. Янтра, свързващ Новград и Беляново. Този мост е само за пешеходци. Дължината му е 105 м. от бряг до бряг, ширината – 1.40 м. Източно от с. Ценово, на около 1 км., е построен железен мост на р. Янтра, дълъг 85 м. и широк 3 м. Мостът е строен в продължение на три години /1906-1909/ по проект на белгийска фирма. Желязната конструкция е доставена от фирмата, а строителните работи са извършени от майстори-балканджии и работници от местното население. В непосредствена близост от с. Ценово на югоизток в местността „Бог баир” се издига православен кръст „Паметник Символ”., Монумента е с форма на православен кръст, осветен през нощта и висок 18 метра, символизиращ вярата на хората. Средствата за построяването на кръста са събрани от местни и чужди дарители.

Всички налични паметници на територията на Община Ценово представляват изключителен потенциал за развитието на културния туризъм, като допълнителна възможност е комбинирането на културен, селски и екотуризъм.

Селски туризъм.

Всички населени места в Община Ценово се характеризират със запазени традиции в сферата на фолклора, съхраняват се национални обреди, танци, носии, сечива, къщи с характерна архитектура.

Във всяко село има традиционен годишен събор в различните месеци от годината. Провеждат се редица битови празненства като Коледа, Васильовден Ивановден, Йордановден Бабин ден, Трифон Зарезан, Осми март, Първа пролет, Лазаровден, Цветница, Великден, Гергьовден, Тодоровден и др. Специфични чествания са: Ден на Община Ценово – 02.IV; Преминаване на четата на Хаджи Димитър и Стефан Караджа на българска земя – 18.VII; Международен ден на р. Дунав – 29. VII.

В с. Новград съществува Етнографски музей, състоящ се от 9 зали, разкриващи поминъка, бита и културата на района. Могат да се видят разкрити археологически

находки от пр.н.е.; експонати свързани с четата на Хаджи Димитър и Стефан Караджа; занаяти на хората от миналото – животновъдство, земеделие, пчеларство; показан е и съвременния начин на живот – икономика, образование и бита преди демократичните промени. Организирана е етнографска сбирка в с. Ценово. Състои се от монети, съдове за хранене, носии от русенския край, оръдия на труда и др.

Селският туризъм, с възраждането на местните фолклорни традиции и обичаи и стари, забравени, местни занаяти, е една добра перспектива за общината, съчетан с еко-туризма. Необходимо е общинската администрация да картотекира характерни естествени природни дадености, чешми, кладенци, както и културни паметници, етнографски къщи и др., които биха могли да бъдат интересни обекти и уникални туристически продукти за селския и еко-туризъм, съчетани с културен туризъм. Намирането на местни и външни инвеститори за изграждането на малки обекти за настаняване – Къщи за гости на територията на общината, биха могли да се превърнат в едни притегателни центрове за туристи от страната и чужбина.

Наличието на голям туристически потенциал създава възможности за свързване с туристическите маршрути на съседните големи общини Русе, Свищов и Велико Търново, които са притегателен център за много чуждестранни посетители.

Изводи:

Усилията на общинското ръководство трябва да се насочат към:

- 1. Разработване и прилагане на насърчаващи дейности в туризма.**
- 2. Доброволни и подкрепящи схеми по опазването на културното и историческото наследство.**
- 3. Стимулиране създаването на публично-частно партньорство в областта на екотуризма.**
- 4. Създаване на интернет-базирана система за набиране на информация за ресурсите и предлаганите продукти и услуги в областта на екотуризма.**
- 5. Развитие на регионални екотуристически продукти и тематични маршрути.**
- 6. Насърчаване и разширяване възможностите за равен достъп до обектите на екотуризъм за хора с увреждания или в неравностойно положение.**
- 7. Създаване на система за повишаване на обществената осведоменост за екотуризма.**
- 8. Извършване на нови геоложки проучвания на минерални води в общината.**
- 9. Насърчаване на гражданите от общината към предприемачество в дейности като селски туризъм и провеждане на зелени училища с ученици от начално, основно и средно образование.**
- 10. Привличане на туристи чрез представяне на бита, фолклора, празници и обичаите в селата от общината.**
- 11. Изграждане на подходяща инфраструктура.**
- 12. Развиване на рекламна дейност, както и възможности, които дава програмата за развитие на селските райони.**

1.4. Население и човешки ресурси.

Община Ценово е най-малката по население община в Русенска област с брой население от последното преброяване от 2011г. 5 923 души. В процентно отношение тук живее 2.53% от населението в Русенска област и 0.68% от населението на СЦР.

Към 1.02.2011г. броят на заетите лица на възраст 15 - 64 навършени години, обичайно живеещи на територията на общината е 1 392. Ценово е общината с най - небалансираната структура по пол на заетите: на 100 работещи мъже се падат средно едва 68 жени. От всички лица, посочили заетост, в населените места на общината се трудят около 75% от общия брой. Мъжете са 61,5% от заетите в предприятия в селата на община Ценово.

Заетите в предприятия от **сектора на услугите** са 41,2% от населението на възраст 15 - 64 навършени години, постоянно живеещи в община Ценово. Най - многочислени в услугите (24,8%) са работещите в две икономически дейности, разделения приблизително по равно: “Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ и „Държавно управление“. И в двете дейности мъжете са по-малко от жените. Сред заетите с търговия доминират тези с търговия на дребно.

На първо място по приходи от дейността, нетни приходи от продажби е преработващата промишленост, на второ – търговията, ремонта на автомобили и мотоциклети, на трето – предприятията от селското, горското и рибното стопанство, на четвърто, тези в сферата на туризма и услугите - хотелиерството и ресторантьорството.

1.5. Финансиране на дейностите.

Предвидено е основните структуроопределящи инвестиционни проекти в развитието на общината да бъдат финансирани от фондовете на Европейския съюз. Важен финансов инструмент са структурните фондове и ЕЗФРСР. Средствата от тези фондове се разпределят на базата на проектна готовност и качество на проектите, както и на възприети от ЕС принципи. В основата им са **концентрацията или фокусирането** върху конкретни приоритети, което да гарантира, че средствата ще се използват точно за набелязаните цели. Държавните, но и общинските власти са длъжни да възприемат и принципа на **партньорство**. Специално внимание в плана се отделя на сътрудничеството и съвместните действия на мрежа от субекти (общини, НПО и / или фирми), така че усилията да доведат до значими резултати.

Една от основните цели на ЕЗФРСР е **развитието на селски райони**, което е особено важно за Община Ценово.

Не на последно място за успешно финансиране е задължително мобилизирането на собствените ресурси – финансови и човешки. Защото финансирането е винаги съвместно, независимо че общините участват често с миноритарен дял – особено в по-големите проекти.

От съществено значение в процеса на финансиране е проектния капацитет на общината – способността да се разработват и представят качествени проекти. За изграждане на този потенциал общината следва да положи специални и целенасочени усилия.

1.6. Изводи и обобщения.

▪ Община Ценово трябва да развива културните индустрии, които да се разглеждат като сфери на бизнеса, при това използващи иновации и допринасящи за развитието на района. Още повече, че те могат да станат ключ към приоритетния културен туризъм и да подобрят модерния имидж на региона;

▪ Безспорна силна страна на района са културно-историческите ценности. На опазването им трябва също така да се гледа като на стимулатор на икономическия растеж.

▪ Сред основните проблеми в областта на околната среда на територията е наличието на нерегламентирани сметища. Необходимо е да се предприемат мерки за тяхното саниране, рекултивиране и картотекиране, както за недопускане появата на нови.

▪ Община Ценово има благоприятно географско разположение, добри природоклиматични условия, богато видово разнообразие и най-вече значителни територии покрити с гори което е предпоставка за развитие на ловен туризъм.

▪ Налагането на забрана или намаляване до минимум отсичането на дървета във вододайните и изворни зони е важна задача стояща пред общинското ръководство и съответните власти;

▪ Постепенното реструктуриране на горския фонд и нарастването на дела на широколистните видове е важна предпоставка за подобряване екологичното състояние и решаване на част от проблемите с недостига на вода.

2. SWOT – АНАЛИЗ

2.1. ПРИРОДНА СРЕДА И МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ

Силни страни	Слаби страни
▪ Значителното слънцегреене и брой дни без мъгли е предпоставка за отглеждане на топлолюбиви растения и летен отдиш; ▪ Значителните крайречни площи позволяват развитието на целогодишен туризъм и отдиш; ▪ Река Янтра предоставя условия за развитие на водни спортове, спортен риболов и увеличаване на площите за поливане;	▪ Отдалечеността и периферността на общината от столицата и основните центрове в страната; ▪ Отдалечеността от българските жп-инфраструктура и летища затруднява вноса и износа на суровини, материали и готова продукция; ▪ При изобилие на водни ресурси процента на поливните площи не отговаря на възможностите;

- Стратегическо местоположение от гледна точка развитие на трансграничното сътрудничество с Румъния;
- Наличие на ГКПП и пристанище в близост до – общината.
- Наличие на природни ресурси.

2.2. ЕКОЛОГИЧНИ УСЛОВИЯ

Силни страни	Слаби страни
▪ Чист атмосферен въздух; ▪ Възможност за развитие и поддържане на туристическа инфраструктура; ▪ Специфична флора и фауна; ▪ Голямо разнообразие от ценни лечебни растения; ▪ Наличие на Депо за твърди битови отпадъци, нерегламентираните сметища са сведени до минимум.	▪ Липса на ПСОВ и канализационна мрежа; ▪ Ниска екологична култура на населението и фирмите.

2.3. КУЛТУРА И ТУРИЗЪМ

Силни страни	Слаби страни
▪ Наличие на обекти на културно-историческо наследство; ▪ Съхранени традиции, бит и многообразие на фолклора; ▪ Наличие на много природни забележителности, подходящи за развитие на туризъм;	▪ Няма ясно виждане на местно, регионално и национално ниво за социализация на паметниците на културното наследство и включването им в реален туристически продукт; ▪ Липса на подходяща туристическа инфраструктура в общината; ▪ Липса на собствен инвестиционен капитал на местните предприемачи в туризма; ▪ Недостатъчна култура на обслужването; ▪ Отсъствие на подходяща среда и атракции за посрещане на туристи.

2.4. ИКОНОМИКА

Силни страни	Слаби страни
▪ Стабилизиране на икономическите процеси в общината (предимно в земеделието) с потенциал за развитие; ▪ Възможност за допълнителни доходи на населението от страничните ползвания на територията на горския фонд – паша за добитък, добив на сено и фураж, добив на билки, плодове, и др. условия за развитие на търговията; ▪ Наличие на ресурси за изграждане на алтернативни източници на електроенергия; ▪ Благоприятни условия за зърнопроизводство и отглеждане на трайни насаждения и зеленчуци; ▪ Наличие на хора, които могат да бъдат обучени да правят модерно земеделие; ▪ Добре развита електроенергийна мрежа с възможности за допълнително натоварване; ▪ Добре организирано обслужване с автобусен транспорт на общинско, областно и републиканско ниво.	▪ Прекомерна концентрация на стопанските дейности /индустрия и услуги/ в общината, пренебрегвайки демографския потенциал на селата; ▪ Липса на наукоемки отрасли, което ще забави навлизането на иновациите и развойната дейност; ▪ Недостатъчно образователно равнище на селското население; ▪ Миграция на населението и висок дял на безработните лица с ниско образование и ниска квалификация; ▪ Не добро състояние на съоръженията от напоителните системи; ▪ Неизползване възможностите на европейските програми за развитието на селското стопанство. ▪ Недостатъчна степен на механизация и използване на торове и пестициди;

2.5. ВЪЗМОЖНОСТИ

- Макроикономическа стабилизация;
- Трансгранични връзки и сътрудничество;
- Създаване на пазар на земята;
- Кандидатстване по национални и международни програми, финансиращи дейности по развитието на инфраструктурата, благоустрояването и хигиенизирането на населените места и енергийна ефективност;
- Съхраняване и използване на биологичното разнообразие и екологичните и природни дадености;
- Развитие на алтернативни видове туризъм, за което са на лице сериозни природни и културни предпоставки;
- Прилагане на национални и регионални програми за трудова заетост;

- Изграждане на пазарна инфраструктура за пласмент на селскостопанската продукция;
- Създаване на конкурентноспособни на международния пазар ферми в животновъдството;
- Стимулиране създаването на малки и средни предприятия за преработка на земеделска и животновъдна продукция;
- Развитие на търговията;
- Използване на Европейските програми за развитие на общинската и регионална инфраструктура;
- Разширяване на сътрудничеството и формите на взаимодействие с НПО и бизнеса;
- Развитие на концесиите като форма за привличане на капитали;
- Използване на благоустрояването, чистотата и озеленяването на местата за обществено ползване, като един от първостепенните и икономически фактори за развитие на туризма.
- Местоположението на общината спрямо големите урбанистични центрове, както и характерът на производството и начинът на живот в селските населени места, я определят, като типична периферна територия с характер на селски район.

2.6. ЗАПЛАХИ

- Неосигуряването на финансови средства за внедряване на нови технологии в пречистването и опазването на околната среда;
- Влошаване на състоянието на атмосферния въздух и шумовото замърсяване с експлоатирането на пътя Русе – Велико Търново, тъй като силно се увеличава дела на тежкотоварните МПС;
- Постепенно разрушаване на изключително ценни обекти на културното наследство и реална заплаха за унищожение на някои от тях или части от тях;
- Задълбочаване на миграционните процеси;
- Недостатъчно развити публично-частни партньорства;
- Задълбочаване на тенденцията на обособяване на малки затворени натурални земеделски стопанства, поради ограничени физически, технически и финансови възможности на частните стопани и липса на мотивация и икономически интерес за сдружаване;
- Липса на маркетингова стратегия и практика на местните туристически фирми;
- Съобразяване с изискванията и предизвикателствата на Европейския съюз.

3.СТРАТЕГИЧЕСКИ КОНТЕКСТ ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА В ОБЩИНА ЦЕНОВО

3.1.МИСИЯ, ВИЗИЯ, ЦЕЛИ

МИСИЯ:., Община Ценово – утвърдена туристическа дестинация, интегрираща природни и културно–исторически дадености и традиции, заемаща водещо място сред желаните съвременни туристически центрове в страната и с ясно разпознаваема национална идентичност “.

ВИЗИЯ: „Просперираща община със стабилен бизнес и повишено благосъстояние на населението, с модерна техническа и социална инфраструктура, съхранена околна среда, развиващ се туризъм, утвърден административен, стопански и духовен център на района, равноправен партньор на общините от Европейския съюз”

ОСНОВНА ЦЕЛ

Основната цел на развитието на туризма в периода 2014-2020 г. е утвърждаване конкурентоспособността и ефективността на туристическия сектор на община Ценово, посредством оптимално използване на наличните природни и антропогенни ресурси в съответствие с пазарните изискванията и потребителските очаквания за устойчиво развитие на туризма, чрез:

- Подобряване на рамковите условия за развитие на туристическата индустрия;
- Повишаване на капацитета и конкурентоспособността на туризма;
- Изграждане и поддържане на необходимата за развитие на туристическата индустрия обща и специализирана инфраструктура;
- Запазване и повишаване на качеството на предлаганите услуги в туристическата индустрия;
- Диверсифициране на туристическите продукти и развитие на отговорен туризъм;
- Стимулиране на регионалното развитие, намаляване на регионалните различия и създаване на силни регионални брандове.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Основната цел може да бъде достигната чрез реализиране на следните **Стратегически цели:**

- Позициониране на община Ценово, като туристическа дестинация в по-висок клас на националния туристически пазар, като качество на предлагания туристически продукт и добавена стойност;
- Хармонизиране на политиката на секторно развитие и цели с планове за общинско развитие;
- Единно прилагане на международни стандарти, най-добрите европейски практики и въвеждане на иновации по отношение на продукти, технологии и човешки фактор в туристическата индустрия в общината;
- Изграждане и усъвършенстване на транспортната инфраструктура;
- Подобряване на туристическата маркировка и обозначения;
- Съхраняване и ефикасно използване на туристическите ресурси, в това число природни, културни и антропогенни.
- Увеличаване дела на специализираните видове туризъм, водещи до целогодишна и по-интензивна натовареност – балнео (медикул спа), спа и уелнес, културен (във всичките му форми - исторически, археологичен, етнографски и поклоннически), еко- и селски туризъм, приключенски, конгресен, ловен, винен и гурме туризъм и др.;
- Участие на община Ценово в инициативата на ЕК “Дестинация Европа 2020” за дефиниране на дългосрочна стратегия за популяризиране на общината, като туристическа дестинация;
- Позициониране и промотиране на общинския туристически продукт на стратегически нови и бързо развиващи се пазари;
- Осигуряване на подходящи условия за отдых и почивка на пенсионери;
- Осигуряване на подходящи условия за детски отдых;
- Насърчаване специализираното обучение и квалификацията на кадри за туризма;
- Стимулиране на квалифицирания персонал в областта на туризма, както в управленското, така и в обслужващото ниво, разкриване на нови направления и професии в системата на туризма;
- Разрешаване на проблема с презастрояването в планинските курорти;
- Разрешаване на проблема с недовършените обекти, които нарушават общата атмосфера в комплексите;
- Подкрепа на социалните и икономическите цели на правителството с устойчиво развитие на туризма;
- Стимулиране на интегрирано общинско развитие на туризма;
- Подкрепа на инициативи за развитие на туризма в селските райони;
- Добро взаимодействие между общината, държавата и туристическата индустрия.

3.2. СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА: ПРИОРИТЕТИ, СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ И МЕРКИ

Формулирането на точните Приоритети е очертано от визията и очакваното развитие на общината. Това развитие е свързано с усилия за мобилизиране на всички вътрешни ресурси на общината и привличане на външни инвестиции.

За всяка от приоритетните области в Стратегията за развитие на туризма в община Ценово са адресирани специфични цели и мерки, следващи логиката на основната цел:

Приоритет 1: Развитие на туризма - опазване и експониране на културно – историческото наследство и съхраняване на околната среда.

Специфична цел 1: Превръщане на общината в търсена туристическа дестинация;

Мярка 1: Реализация на стратегически и планови документи за развитие на туризма в общината;

- Актуализиране на стратегия за развитие на туризма в общината;

Мярка 2: Развитие на възможностите за алтернативен туризъм – селски, еко и културен туризъм;

- Участие на Общината в регионални и национални туристически борси;
- Сключване на договори с утвърдени национални туристически агенции за предлагане възможностите за туризъм в Общината;
- Презентиране на възможностите за екотуризъм, спорт и отдих.

Мярка 3: Развитие на съществуващите и създаване на нови и комплексни туристически продукти.

Мярка 4: Непрекъснат маркетинг и реклама на региона;

- Изработване на рекламен туристически продукт на база културно историческо наследство и възможности за организиране на бизнес;

Мярка 5: Осигуряване високо качество на услугите;

Мярка 6: Съхраняване идентичността и устойчиво използване на културно-историческото наследство.

- Опазване, експониране, социализиране и популяризиране на културно-историческото наследство;

Мярка 7: Изграждане и ремонт на инфраструктурата, осигуряваща достъп до курортните зони и обекти в общината;

Специфична цел 2: Запазване на екологичното състояние на общината;

Мярка 1: Въвеждане на програма за разделно събиране на отпадъци;

- Създаване на програма за опазване на околната среда и разделно сметосъбиране;

Специфична цел 3: Стимулиране на предприемачеството и създаване на благоприятна среда за инвестиции.

Мярка 1: Стимулиране на местната икономическа активност и подобряване на бизнес климата в общината

➤ Проекти за подобряване и изграждане на техническа инфраструктура за целите на инвестиционни проекти, сертифицирани по Закона за насърчване на инвестициите

Мярка 2: Разработване на механизми за поощряване на дългосрочните инвестиции.

➤ Максимално оползотворяване на фондовете на ЕС;
➤ Административна подкрепа в изготвяне и реализация в инвестиционни проекти;

Мярка 3: Подкрепа за развитие на бизнес инфраструктурата.

➤ Инфраструктурно благоустройство на терени;

Приоритет 2: Развитие и модернизация на местната инфраструктура.

Специфична цел 1: Обновяване и доизграждане на инженерна инфраструктура.

Мярка 1: Реконструкция и изграждане на пътната инфраструктура на общината.

➤ Рехабилитация на второкласни и третокласни пътища, ново строителство;
➤ Рехабилитация на общински пътища;
➤ Ремонт на пътни съоръжения;

Мярка 2: Изграждане на съоръжения за допълнително водоснабдяване на населените места.

➤ Проектиране и изграждане на резервоари за питейна вода;
➤ Проектиране и изграждане довеждащи водопроводи и отклонения;

Мярка 3: Изграждане и реконструкция на ВиК системи в общината

Мярка 4: Реконструкция и подновяване на уличната и тротоарна мрежа в населените места на общината.

Специфична цел 2: Благоустройство на населените места от Общината.

Мярка 1: Изграждане и ремонт на площади и места за отдих в населените места.

➤ Благоустройство и изграждане на зони за обществен отдих, зелени площи и детски площадки - с. Ценово;
➤ Изграждане и благоустройство на паркови пространства в населените места;
➤ Рехабилитация и реконструкция на площади и улични мрежи в населените места;

Мярка 2: Достъп до обществени сгради на хора с увреждания

➤ Подобряване на достъпа на хора с увреждания;

Мярка 3: Подобряване състоянието на молитвените храмове и дворове

Мярка 4: Подобряване на състоянието на детски и спортни площадки и изграждането на нови.

- Изграждане на детски площадки в селата от общината;
- Изграждане на спортни игрища в населените места;

Приоритет 3: Подобряване качеството на жизнената среда - обновяване на социалната инфраструктура, енергийната ефективност, достъпност за всички.

Специфична цел 1: Развитие на обществената инфраструктура.

Мярка 1: Стимулиране на социалните дейности. Строителство, рехабилитация, модернизация и оборудване на социалната инфраструктурата

- Ремонт, реконструкция и обновяване на сгради от социалната инфраструктура на общината

Мярка 2: Строителство, рехабилитация, модернизация и оборудване на образователната инфраструктура

Мярка 3: Строителство, рехабилитация, модернизация и оборудване на инфраструктурата за развитие на младежките и спортните дейности.

- Изграждане и ремонт на общински спортни зали

Мярка 4: Строителство, рехабилитация, модернизация и оборудване на здравната инфраструктура

- Цялостен ремонт на Здравните служби по населени места в общината

Мярка 5: Строителство, рехабилитация, модернизация и оборудване на културната инфраструктура

- Ремонт, реконструкция и обновяване на читалищата в общината

Приоритет 4: Развитие на трансгранично и междуобщинско сътрудничество

Специфична цел 1: Развитие на трансграничното и междурегионалното сътрудничество.

Мярка 1: Засилване на сътрудничеството и осъществяване на съвместни инициативи и проекти в областта на бизнеса, пазара на труда, търговията и туризма.

Мярка 2: Осъществяване на дейности за разширяване на търговията и туризма.

4.СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

4.1.Подход за разработването на система от индикатори

Системата от индикатори за наблюдение и оценка е основен инструмент за проследяване на степента на изпълнение на Стратегията за развитието на туристическата инфраструктура. Тя е неразривно свързана с цялостната система за наблюдение, оценка и актуализация на Стратегията и на ОПР на община Ценово. Селектирането на индикаторите се основава на специфичните характеристики на стратегическата част на Стратегията и съвременните методи за мониторинг на стратегическото планиране.

Новата кохезионна политика на ЕС предвижда съвкупност от индикатори, съобразени с трите цели на стратегията на Европа 2020 и предвидени за използване на регионално и местно ниво. Индикаторите са организирани около темите за социалното, икономическото и териториалното сближаване в Европа и предлагат методология за измерване на научно-техническия прогрес, конкурентноспособността, образованието, транспорта, състоянието на околната среда, социалната интеграция, бедността и здравния статус на населението.

Планираната система от индикатори се обуславя и от информационната осигуреност на общинското планиране и управление към момента на разработването на ОПР. Избраните индикатори могат да бъдат следени чрез използване на официалните информационни източници за страната. Оперативността на системата зависи от точното определяне на начални стойности на отделните индикатори. Липсата на изходни данни и наличен механизъм за събиране на последващи стойности на определен индикатор обезсмисля неговото включване в системата.

Изключение са ситуациите, когато отчитането на резултатите от ОПР извежда нуждата от дефинирането на специфични индикатори, които не са обезпечени с данни към настоящия момент. За тази цел са предвидени необвързани с началната стойност индикатори, за които е целесъобразно да се разработи и поддържа информационна база данни за целите на Стратегията. Целесъобразно е тя да представлява списък с всички индикатори и периодично обновяваните им текущи стойности. Подобна база данни следва да се поддържа от общинската администрация и нейните специализирани администрации и отдели. Особено наложително е активното и регламентирано взаимодействие между общинските звена и представителите на експлоатационните ведомства, териториалните подразделения на националните дирекции, неправителствения и частния сектор. Поддръжката на общинския справочник следва да бъде неразделна част от дейностите по организирането и представянето на годишните доклади за изпълнение на Стратегията, заложили в системата за наблюдение и оценка на плана.

Планирането на система от индикатори и структурирането ѝ в два основни компонента – индикатори за въздействие и индикатори за резултат напълно съответства на методическите указания на МРРБ. Двата вида индикатори съвместно позволяват да се определи степента на постигане на целите и приоритетите от съдържанието на Стратегията за развитието на туризма на община Ценово. Стратегическите цели представляват желаното и възможно бъдещо състояние, докато приоритетните области представляват областите на действие и въздействие. Двата елемента изискват към тях да се приобщи различни индикатори.

4.2.Източници на информация

Съществен момент в системата от индикатори е осигуряването на надеждни източници на информация. Възможност за получаване на търсената информация произлиза и от Изпълнителната агенция по околна среда, Агенцията по заетостта, Агенция пътна инфраструктура. Информационната система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България позволява да се прецени ефективността на приложението на финансови ресурси на ЕС в България, както и концентрация на ресурси в определена област. Ключов източник представлява общинската администрация на Ценово и поддръжаните от нея списъци и регистри. Поддръжането на база данни за целите на наблюдението и оценката на Стратегията за

развитите на туристическата инфраструктура следва да се осигурява именно от информационните масиви и наблюдения на общинските звена.

4.3. Видове индикатори

Включените в системата индикатори касаят социални, икономически, физически и финансови характеристики на община Ценово. Съобразно с Методическите указания, индикаторите за въздействие са ориентирани към реализация на целите, докато индикаторите за резултат са привързани към действията в рамките на отделните приоритетни области. Първият вид следва да оцени цялостната ефективност на стратегията и какво е достигнатото състояние на общината спрямо визията и стратегическите цели до 2020 г. Вторият вид индикатори могат да бъдат съотнесени и спрямо конкретен ключов проект, включен в програмата за реализация на Стратегията за развитите на туризма.

4.4.Индикатори за въздействие

Индикаторите за въздействие са разделени в категории спрямо стратегическите цели на Стратегията за развитите на туризма. Индикаторите за всяка цел са формулирани въз основа на ключовите тематични компоненти от съдържанието на целите.

4.5. Индикатори за резултат

Индикаторите за резултат разглеждат количествено измеримите мерки от състава на приоритетните области. Индикаторите се фокусират върху предполагаемите резултати и следствия от предвидените дейности и проследяват динамиката в развитието на общината. Комбинирани са разнообразни източници на информация, предоставящи точна информация за следените от индикаторите характеристики. Подборът на индикаторите спрямо спецификата на стратегическите цели и приоритети, в съчетание с техния оптимизиран брой позволяват успешното прилагане на системата от индикатори по време на изпълнението на Плана и особено при подготовката на планираните оценки.

Приоритет/Цел/Мярка	Индикатор	Мярка	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност
Приоритет 1: Развитие на туризма в тясна връзка с опазване и експониране на културно – историческото наследство и съхраняване на околната среда						
Цел 1: Превръщане на общината в търсена туристическа дестинация						
Мярка 1 Реализация на стратегически и планови документи за развитие на туризма в общината	Инициативи свързани с разработването на стратегически и планови документи за развитие на туризма в общината	Брой	Община Ценово	1 година	x	1

Мярка 2 Развитие на възможностите за алтернативен туризъм – селски , еко и културен туризъм	Инициативи свързани с реализиране на алтернативни възможности	Брой	Община Ценово	1 година	3	7
Мярка 3 Развитие на съществуващите и създаване на нови и комплексни туристически продукти	Организационни и регулаторни дейности	Брой	Община Ценово	1 година	x	1
Мярка 4 Непрекъснат маркетинг и реклама на региона	Създаване условия , организиране на съвместни инициативи и срещи	Брой	Община Ценово	1 година	2	14
Мярка 5 Осигуряване високо качество на услугите	Организационни и регулаторни дейности	Брой	Община Ценово	1 година	x	1
Мярка 6 Съхраняване идентичността и устойчиво използване на културно – историческото наследство	Създаване и реализиране на проекти	Брой	Община Ценово	1 година	4	10
Мярка 7 Изграждане и ремонт на инфраструктурата , осигуряваща достъп до курортните зони и обекти в общината	Изработване и реализация на проекти	Брой	Община Ценово	1 година	x	1
Цел 2 : Запазване на екологичното състояние на общината						
Мярка 1 Въвеждане на програма за разделно събиране на отпадъци	Дейности свързани с опазване на околната среда, медийни кампании и срещи	Брой	Община Ценово	1 година	x	1
Цел 3 : Стимулиране на предприемачество и създаване на благоприятна среда за инвестиции						
Мярка 1 Стимулиране на местната икономическа активност и подобряване на бизнес климата в общината	МСП които получават бизнес услуги	брой	Община Ценово	1 година	x	1
Мярка 2 Разработване на механизми за поощряване на дългосрочните инвестиции	Разработване на проекти и мерки за реализация	брой	Община Ценово	1 година	x	1
Мярка 3 Подкрепа за развитие на бизнес инфраструктурата	Разработване на проекти и мерки за реализация	брой	Община Ценово	1 година	x	1
Приоритет 2 : Развитие и модернизация на местната инфраструктура						
Цел 1 : Обновяване и доизграждане на инженерна инфраструктура						
Мярка 1 Реконструкция и изграждане на пътна инфраструктура на общината	Изработване на проекти	Брой	Община Ценово	1 година	x	3
Мярка 2 Изграждане на съоръжения за допълнително водоснабдяване на населените места	Разработване на проекти и мерки за реализация	Брой	Община Ценово	1 година	x	1

Мярка 2 Изграждане на съоръжения за допълнително водоснабдяване на населените места	Разработване на проекти и мерки за реализация	Брой	Община Ценово	1 година	x	1
Мярка 3 Изграждане и реконструкция на ВиК системи в общината	Изработване на проекти	Брой	Община Ценово	1 година	x	9
Мярка 4 Реконструкция и подновяване на уличната и тротоарна мрежа в населените места на общината	Изработване на проекти	Брой	Община Ценово	1 година	x	4
Цел 2: Благоустрояване на населените места в Общината						
Мярка 1 Изграждане и ремонт на площади и места за отдих в населените места	Разработване на проекти и мерки за реализация	Брой	Община Ценово	1 година	5	4
Мярка 2 Достъп до обществени сгради на хора с увреждания	Мерки и проекти за реализация	Брой	Община Ценово	1 година	3	9
Мярка 3 Подобряване състоянието на молитвените храмове и дворове	Разработване на проекти	Брой	Община Ценово	1 година	5	5
Мярка 4 Подобряване на състоянието на детски и спортни площадки и изграждането на нови	Разработване на проекти	Брой	Община Ценово	1 година	4	10
Приоритет 3: Подобряване качеството на жизнената среда с акцент върху обновяване на социалната инфраструктура , енергийната ефективност , достъпност за всички						
Цел 1 : Развитие на обществената инфраструктура						
Мярка 1 Стимулиране развитието на социалните дейности.Строителство, Рехабилитация,модернизация и оборудване на социалната инфраструктура	Реализиране на общински инициативи, разработени проекти	Брой	Община Ценово,Дирекция „Социално подпомагане“	1 година	2	2
Мярка 2 Строителство,рехабилитация, Модернизация и оборудване на образователната инфраструктура	Изработване на проекти, организиране на дейности и инициативи	Брой	Община Ценово	1 година	8	8
Мярка3. Строителство,рехабилитация, модернизация и оборудване на инфраструктурата за развитие на младежките и спортните дейности	Изработване на проекти, организиране на дейности и инициативи	Брой	Община Ценово	1 година	1	3
Мярка 4 Строителство, рехабилитация ,модернизация и оборудване на здравната инфраструктура	Разработване и реализация на проекти	Брой	Община Ценово	1 година	1	8
Мярка 5 Строителство , рехабилитация ,модернизация и оборудване на културната инфраструктура	Разработване и реализация на проекти	Брой	Община Ценово	1 година	4	5
Приоритет 4: Развитие на трансгранично и междуобщинско сътрудничество						

Цел 1 : Развитие на трансграничното и междурегионалното сътрудничество						
Мярка 1 Засилване на сътрудничеството и осъществяване на съвместни инициативи и проекти в областта на бизнеса , пазара на труд , търговията и туризма	Организиране на съвместни мероприятия , пътувания , обмяна на опит и изработване на проекти	Брой	Община Ценово	1 година	1	2
Мярка 2 Осъществяване на дейности за разширяване на търговията и туризма	Организиране на съвместни мероприятия , пътувания , обмяна на опит и изработване на проекти	Брой	Община Ценово	1 година	x	3

5.СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

5.1.Значение на системата за наблюдение и оценка

Ефективната реализация на Стратегията за развитите на туризма през седемте години на неговото действие изисква способност за адаптация към променящите се характеристики на общината. За да бъде Стратегията основа за разработване на стратегическите документи през последващия програмен период е необходима неговата актуалност в края на 2020 г. Тези особености посочват нуждата от разработването на система за нейното наблюдение и оценка. Системата обвързва отделни звена, извършваните от тях функции и последователността на операциите във времето.

Целите на системата са да определи степента на изпълнение на планираните цели, да проследи съответствието на Стратегията с променящите се условия и да аргументира нуждата от неговата актуализация.

Основните задачи пред системата са информационно обезпечаване, приложение на системата от индикатори на Стратегията за развитите на туризма, пълноценна координация и взаимодействие на участващите структури и успешно публично представяне на резултатите от наблюдението. Системата за наблюдение и оценка интегрира идентифицираните индикатори за измерване на резултатите и въздействието на Стратегията.

5.2.Участващи структури

Основните участници са общинският съвет на община Ценово, специализираните дирекции и отдели в местната администрация, разнообразните институции осигуряващи информация, заинтересовани страни и професионални общности.

Общинският съвет е ръководният орган за наблюдение на Стратегията за развитите на туризма. Представители на общинския съвет участват в разработването на

документа, осигурявайки условията за открито осъществяване на регламентираните дейности, по планирането на туристическото развитие. Проектите за осъществяване на публичност следва да бъдат продължени и във времето на реализацията на Стратегията, като се гарантират нормативните изисквания за нейната отчетност.

Наблюдението на Стратегията се организира от кмета на община Ценово. Годишният доклад е основен инструмент за наблюдение и оценка на реализацията ѝ. Докладът се подготвя в началото на всяка година от програмния период, с изключение на първата. Въвеждането и контрола по процедурата по изготвяне на доклада се осъществява от кмета. След изготвянето му се предоставя на общинския съвет за гласуване. Процедурата завършва с изпращане на доклада до председателя на областния съвет.

Специализираните дирекции и отдели в общинската администрация активно се включват във всички етапи на разработването и реализацията на Стратегията за развитието на туризма. Те осъществяват комуникацията с останалите заинтересовани страни. Предоставят и експертната си дейност и при изготвяне на годишните доклади.

Кметовете и кметските наместници на селата също са неразделна част от системата. Те наблюдават осъществяването на общите цели на туристическото развитие на териториите на селата и осигуряват нужната информация за състоянието и тенденциите им на развитие.

Заинтересовани страни са и неправителствения сектор, частния сектор, образователните и културни институции, общности и граждани на общината.

5.3. Функции за наблюдение и оценка

Същността на системата за наблюдение и оценка на Стратегията за развитието на туризма и на ОПР Ценово са предвидените отделни функции и тяхната последователност. Съгласно законодателството в сферата на регионалното развитие, кметът на общината и общинския съвет съвместно обезпечават дейностите по изработването, съгласуването и последващите реализация и наблюдение на ОПР и на стратегическите планове и програми. Те осигуряват предпоставките за въвеждане на обществеността в работата по създаването и прилагането на плана. Кметът на общината организира цялостния процес в условията на постоянна координация и комуникация с одобряващия и приемащия орган – общински съвет.

Кметът организира наблюдението на конкретните дейности по реализацията на ОПР. Инструментът за обобщаване и представяне на резултатите от прилагане на ОПР, неговото наблюдение е годишният доклад. Системата за наблюдение на ОПР Ценово предвижда изработването на шест доклада. Изводите от тях са основа за Междинната оценка на плана и съдържат информация за:

- Степента на изпълнение на стратегическите цели
- Промените на общината и прилежащата и територия в рамките на предвидения период
- Резултати от предвидените мерки и изпълнението на задълженията на конкретните органи по плана
- Препоръки и предложения за подобряване на цялостния процес по изпълнение на плана

Компетентните органи осигуряват и нужните мерки за информация и публичност съпътстващи цялостния процес.

Изработването на Междинна оценка следва да проследи степента на изпълнение на плана и ефективността от координацията между компетентните органи отговорни за неговото изпълнение. Тя се изработва от експертен екип при взаимодействие със всички заинтересовани страни участвали в реализацията на плана.

Междинната оценка следва да определи степента на изпълнение на плана и дали има нужда от дефиниране на нови проекти – актуализиран документ за изпълнение за оставащото време от периода на действие на ОПР. Друга възможност е решение за актуализиране само на програмата за реализация.

5.4. Значимост на информацията, публичността и партньорството

Общинския план за развитие може да бъде значим и ефективен инструмент за управление само при ползотворен обмен на идеи и адекватни действия между всички заинтересовани страни по време на двата значими етапа от ОПР – разработването и реализацията му.

Законът за регионално развитие и правилника за неговото прилагане, предвиждат търсенето на подходящите партньорства и дейности за информация и публичност като ръководен принцип при разработването и реализацията на ОПР и стратегическите документи в общината. Насърчава се публичното участие, провокира се използването на идеите на всички заинтересовани групи. Високата обществена активност е предпоставка за успешното изготвяне и реализиране както на плана за развитие на общината, така и на всички стратегически документи в общината, включително и настоящата стратегия.